

ФАРІОН А.І.

к.е.н, старший викладач кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг Тернопільського національного економічного університету
м. Тернопіль, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ П(С)БО ДО МСФЗ

Процес глобалізація національного ринку з міжнародними ринками капіталу вимагає створення єдиної системи фінансового обліку та подання уніфікованої фінансової звітності. Правильне розуміння цієї необхідності є основою до створення міжнародних стандартів обліку та аудиту. Досвід європейських країн може допомогти нашій державі правильно вибрати вектор співпраці з міжнародними компаніями, оскільки фінансова звітність складена за НП(С)БО повинна бути трансформована у фінансову звітність за МСФЗ. Цей процес є переходом з однієї системи стандартів, принципів та методів обліку в іншу, тобто, в сутності, основною проблемою для підприємств є зміна облікової політики. Процес трансформації може бути здійснений поетапно або способом конверсії (одноразовий перехід). Практика поетапного процесу являє собою більш досконалу форму, оскільки є час на аналіз, перегляд, корегування та навчання. В багатьох країнах ЄС великим компаніям було дозволено складати фінансову звітність спочатку за національними положеннями з використанням національних рахунків, а потім трансформувати її згідно МСФЗ.

Повний перехід або створення іншої моделі адаптації до МСФЗ є одним із раціональних шляхів удосконалення бухгалтерського обліку, оскільки компанії, які перейшли на використання МСФЗ ведуть бухгалтерський облік за спорідненими правилами і максимально зближують подання фінансової звітності згідно міжнародних вимог. Цей процес значно збільшує ефективність підприємств, які мають намір вести підприємницьку діяльність не тільки в Україні, але й за кордоном.

Згідно Закону України від 12.05.2011 р. № 3332-VI, встановлюється, що з 1.01.2012 р. публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які проводять господарську діяльність за видами, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами [5].

Постанова КМУ від 30.11.2011 р. № 1223 була прийнята для забезпечення приведення урядових актів у відповідність норм Закону №3332-VI. [4]. Фінансова звітність і консолідована фінансова звітність складаються за міжнародними стандартами фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками, починаючи з 1 січня 2012 року, а також підприємствами, які проводять господарську діяльність за такими видами:

- 1) надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (група 64 КВЕД ДК 009-2010) – починаючи з 1 січня 2013 року;
- 2) допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (група 66 КВЕД 009:2010) – починаючи з 1 січня 2014 року.

Основною перешкодою для ефективного переходу національної форми звітності на МСФЗ є наявність розбіжностей в положеннях обох систем, – в міжнародних стандартах існує частина положень, які не мають еквівалентів в національній системі. Крім того, діючі національні положення бухгалтерського обліку мають суттєві розбіжності із міжнародними стандартами у визнанні, оцінці та розкритті інформації щодо активів, доходів, зобов'язань та витрат, які потрібно враховувати підчас процесу трансформації. Також є суттєві відмінності у відображенні інформації у Звіті про рух грошових коштів, у формі № 1 “Баланс” і формі № 2 “Звіт про фінансові результати”, несуттєві статті згортаються з іншими суттєвими; фінансові активи показують окремими рядками, що стає значною перешкодою у трактуванні фінансової звітності.

Основною відмінністю між міжнародними і національними стандартами – зосередження на деталях, а також величезна різноманітність приміток, що детально розкривають суть фінансових операцій. Варто зазначити, що МСФЗ не є загальнообов'язковими, вони, як правило, містять рекомендаційний підтекст. Також можна виділити і ряд інших перешкод: різні версії МСФЗ; прогалини в застосуванні МСФЗ; різні переклади МСФЗ; перехідні періоди [7].

Проблеми на шляху трансформації національної звітності згідно МСФЗ поділяють на три великі групи:

- 1) технічні проблеми.
- 2) організаційні проблеми.
- 3) освітні проблеми.

Серед проблемних питань одне з перших місць займає період проведення трансформації. У практиці широко розповсюдженим є підхід ведення обліку за національними П(С)БО з регулярною трансформацією на кожен дату

фінансової звітності. Відповідний підхід не є прийнятним для світової практики. Компанії, що перейшли на МСФЗ як методологічну основу ведення фінансової звітності, не можуть вже використовувати інші стандарти, у т. ч. і П(С)БО [6].

Переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами відіграють значну роль в економічній інтеграції кожної країни, і вони незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності. Імплементация МСФЗ розцінюється як підґрунття глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Найбільш оптимізованим варіантом трансформації бухгалтерського обліку і звітності є максимально наявна гармонізація вітчизняних П(С)БО із МСФЗ, що дозволить своєчасно здійснювати необхідні доповнення в них по мірі розвитку міжнародних стандартів.

Успішна імплементация МСФЗ можлива тільки у випадку поліпшення бізнес-клімату, а також встановлення ефективних та конструктивних партнерських відносин між інститутами, які призначенні для контролю за процесом адаптації і впровадження стандартів.

Література

1. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: Навч. посіб. – К.: центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
2. Касич, А. О. Проблеми впровадження МСФЗ в Україні та шляхи їх вирішення [Текст] / А. О. Касич, Я. Ю. Яковенко // Облік і фінанси = Accounting & Finance. – 2013. - №1. – С. 22-27.

3. Корягін М. В. Проблеми трансформації фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ / М. В. Корягін // Вісник комерційної Львівської академії. – 2012. – № 7. – С. 414-420.
4. Постанова КМУ від 30 листопада 2011 р. N 1223 “Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності”. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1223-2011-%D0%BF>
5. Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3332-17>
6. Харламова О. В. Трансформація як спосіб підготовки фінансової звітності за МСФЗ. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_12/161.pdf
7. Шевченко А. В. Проблеми переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності. Вісник відкритої Міжнародної інтернет-конференції “МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація”. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua>